

**CONSILIUL SUPERIOR AL
PROCURORILOR**

**THE SUPERIOR COUNCIL
OF PROSECUTORS**

*mun. Chişinău,
bd. Ştefan cel Mare şi Sfânt, 73
tel.022-828501 e-mail:aparat@csp.md*

*Chisinau city,
73, Ştefan cel Mare şi Sfânt
tel.022-828501 e-mail:aparat@csp.md*

29 iunie 2020 nr.5/1-01d/20- 978
La nr.03/4640 din 25.06.2020

**Domnului Radu FOLTEA
Secretar de stat al Ministerului Justiţiei**

Stimate domnule Foltea,

Consiliul Superior al Procurorilor a examinat proiectul Legii pentru modificarea unor acte normative, al cărui obiectiv este stabilirea regulilor pentru acţiunea de regres în contextul încălcărilor constatate de Curtea europeană a drepturilor omului, remis spre reavizare şi expune *infra* poziţia instituţională.

Vom nota că de principiu, susţinem mecanismul de referinţă cu specificarea că acesta urmează să se alinieze la aprecierile instanţei de jurisdicţie constituţională privind limitele acţiunii de regres în privinţa judecătorilor/procurorilor, potrivit cărora temei al acesteia este sentinţa de constatare a vinovăţiei.

Din această perspectivă, Consiliul Superior al Procurorilor apreciază eforturile Ministerului Justiţiei de asigurare, la nivel naţional, a unui cadru normativ clar, precis şi în concordanţă cu standardele internaţionale, care să răspundă principiilor fundamentale ale ordinii de drept şi aşteptărilor societăţii privind respectarea reală şi eficientă a drepturilor omului. Remarcăm că prevederile proiectului au fost îmbunătăţite, inclusiv prin luarea în considerare a unor obiecţii ale Consiliului expuse în avizul său nr.5/1-01d/20-640 din 06.04.2020.

Este evident că judecătorii/procurorii urmează să suporte consecinţele sancţionării corespunzătoare în cazul în care nu îşi îndeplinesc atribuţiile de serviciu în conformitate cu regulile stabilite şi standardele funcţiei deţinute sau atunci când comit fapte ilicite.

Totuşi, legea trebuie să prevadă clar şi cu multă atenţie limitele răspunderii juridice a judecătorilor/procurorilor reieşind în primul rând din statutul lor special, definit la nivel constituţional, precum şi bazându-se pe rolul care le revine într-o societate, raportat la criteriul firesc că aceste categorii profesionale îşi vor realiza obiectivul „de a face dreptate” doar în condiţiile lipsei presiunilor asupra lor.

Pornind de la aceste premise, Consiliul Superior al Procurorilor reiterează referinţele expuse vizavi de instituţia regresului. Astfel, art.53 alin.(2) din Constituţie stabileşte expres

Digitally signed by Motuzoc Angela
Date: 2020.06.30 15:35:02 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

că: „Statul răspunde patrimonial, potrivit legii, pentru prejudiciile cauzate prin erorile săvârșite în procesele penale de către organele de anchetă și instanțele judecătorești”.

Textul constituțional de referință este rigid, iar conținutul econom al acestuia nu lasă loc de interpretări sau presupuneri, astfel încât se reglementează doar răspunderea directă a statului pentru erorile din procesele penale (la nivel constituțional nu au fost făcute mențiuni privind erorile izvorâte din alte procese), nefiind consemnată în nici un fel răspunderea subsidiară (facultativă) a judecătorilor/procurorilor.

Vom sublinia încă odată că având în vedere caracterul fundamental (constituțional) al aspectelor invocate – dreptul persoanei la repararea prejudiciilor cauzate urmare a erorilor judiciare și statutul special al judecătorilor/procurorilor – este de importanță definitorie păstrarea echilibrului și acuratețea de reglementare pe această dimensiune.

Consiliul Superior al Procurorilor consideră că inițiativa de introducere a sancțiunii disciplinare drept temei pentru declanșarea mecanismului de regres prezintă multiple îngrijorări și nu poate fi susținută.

Această constatare derivă ferm din aprecierile Curții Constituționale din hotărârea nr. 23 din 25 iulie 2016, precum că reglementările în materia regresului sunt constituționale în măsura în care acțiunea în regres **se bazează pe o sentință** pronunțată în cadrul unei proceduri judiciare separate la nivel național.

Pe cale de consecință, doar vinovăția penală, stabilită prin sentință, poate să justifice depunerea acțiunii de regres, care urmează a fi examinată în condițiile legii pentru a se stabili dacă se întrunesc condițiile pentru angajarea răspunderii judecătorului/procurorului.

Interpretarea extinctivă a concluziilor Curții Constituționale, prin includerea formulării acțiunii de regres inclusiv și în baza procedurii disciplinare în privința judecătorului/procurorului, nu este în spiritul principiilor enunțate în hotărâre.

Respectiv, în aceste condiții, prevederile normative care ar permite includerea sancționării disciplinare ca temei de formulare a acțiunii de regres pot genera vicii de constituționalitate, motiv din care sunt inacceptabile și Consiliul Superior al Procurorilor își reiterează poziția ca acestea să fie excluse din proiect.

Având în vedere opinia instituțională, propunem ca la **art.II pct.2 din proiect** (modificarea art.2024 alin.(2) din Codul civil) să fie exclusă partea ce ține de procedura disciplinară reflectată în enunțul – „sau dacă în cadrul unei proceduri disciplinare s-a constatat intenția ori neglijența gravă în acțiunile sau inacțiunile sale.”

Redacția propusă la art.25 alin.(3) din Legea nr.151/2015 cu privire la Agentul guvernamental din **art.IV pct.2 din proiect**, are conținut lacunar, întrucât creează confuzie privind rolul și valoarea practică a acțiunii sau atribuției date în competența Agentului guvernamental de „a explica” în ce mod o acțiune sau inacțiune a persoanei a condus la constatarea unei încălcări a prevederilor Convenției într-o hotărâre a Curții Europene.

Regimul juridic al hotărârilor instanței europene este definit în mod clar, conținutul acestora reprezintă concluziile pe marginea speței și, astfel, nu este clar „ce” și „cui” mai trebuie de explicat. Prevederea nu este sustenabilă la modul practic, riscă să genereze activități pur formale și să devieze de la esența scopului urmărit.

La **art.IV pct.5 din proiect**, observăm că redacția propusă la alin.(2) art.27¹ din Legea nr.151/2015 este confuză și generează o interpretare eronată a conținutului dispoziției legale.

Astfel, sintagma „notifică Ministerul Justiției survenirea uneia din consecințele prevăzute la art.2007 alin.(1) lit.c) din Codul civil, în vederea stabilirii vinovăției”

judecătorului sau procurorului ” sugerează ideea că notificarea se transmite doar cu un singur scop – de a stabili vinovăția agentului public, ceea ce este inacceptabil.

Acțiunile prescrise de lege în această privință urmează să transmită mesajul demarării unor investigații, luării de măsuri pentru elucidarea circumstanțelor și/sau stabilirii adevărului, dar nu să indice soluții, deoarece în ipoteza actuală este desconsiderat principiul prezumției nevinovăției.

Pe cale de consecință, propunem reformularea alin.(2) care să se refere, de exemplu, la următorul scop: „pentru asigurarea elucidării circumstanțelor necesare...” sau o altă formulă care să nu interfereze că încălcarea prezumției nevinovăției.

Este important să menționăm că suntem pe terenul dreptului public, sunt reglementate raporturi juridice de o importanță majoră pentru sistemul de drept, motiv din care expunerile urmează să fie clare și explicite, pentru a exclude ambiguități și marje foarte largi de apreciere.

La art.V pct.1 proiectul propune completarea art.11 alin.(1) din Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură cu includerea unei atribuții suplimentare în competența Procurorului General.

Potrivit redacției propuse lit.g¹) va avea următorul cuprins: „la sesizarea Ministerului Justiției formulată în conformitate cu prevederile art.27¹ din Legea nr.151/2015 cu privire la Agentul guvernamental, verifică **dacă la înfăptuirea justiției** judecătorul, după caz, procurorul, a admis acțiuni/inacțiuni de abuz criminal care.....”.

Consiliul Superior al Procurorilor reiterează că împărtășește viziunea potrivit căreia judecătorul/procurorul urmează să fie tras la răspundere pentru încălcările comise, însă acest domeniu este unul extrem de sensibil și se impune o prudență calificată pentru fiecare regulă stabilită, astfel încât să nu fie compromis echilibrul cu principiul independenței justiției.

Evident, legea trebuie să reflecte realitățile juridice actuale, să fie expresia celor mai înalte standarde acceptate la nivel internațional, dar ea trebuie să dețină și valoare practică, să transmită, prin spiritul său, obiectivul instituirii ordinii juste în domeniul reglementat.

Menționăm că verificarea acțiunilor judecătorului/procurorului în contextul înfăptuirii justiției se realizează potrivit normelor stabilite – în ordinea controlului ierarhic și, corespunzător, prin gradele de jurisdicție la instanțele judecătorești superioare.

Instituirea unei asemenea verificări, precum se propune pentru litera g¹), ar putea fi interpretată că deschide calea unui control administrativ al soluției adoptate într-un proces finalizat, fiind pusă în pericol securitatea raporturilor juridice.

În altă ordine de idei raționamentul logico-juridic, tactica și metodică investigației, plenitudinea cercetării judecătorești, conduita judecătorului/procurorului, temeinicia hotărârii într-un proces care, de fapt, constituie în sine înfăptuirea justiției, sunt aspecte ce se supun verificării în ordinea stabilită, iar posibilitatea revenirii asupra acestor aspecte reprezintă o formă deghizată de dublare a controlului.

Propunem să fie revăzută redacția pentru lit.g¹), astfel încât să fie excluse echivocurile de interpretare aferent principiului autorității lucrului judecat.

Cu referire la **art.V** Consiliul Superior al Procurorilor observă că în **pct.4** autorii proiectului instituie art.38¹ în Legea nr.3/2016 prin care se definește noțiunea de intenție și neglijență gravă.

Definițiile de referință nu rezolvă problemele de interpretare, deoarece au fost doar reproduse noțiunile generale de intenție și imprudență.

Probleme identificate:

- definiția cuprinde imprudența la general, deși norma operează doar cu sintagma „neglijență”. Această abordare este confuză și nu asigură obiectivul instituirii unui concept autonom, dat fiind faptul că conținutul noțional se suprapune cu cel folosit deja de cadrul normativ.

- fraza „Lipsa de previziune manifestată de procuror trebuie să fie inexplicabilă din punct de vedere a unui profesionist în domeniul dreptului și să nu aibă nicio legătură cu particularitățile situației concrete care ar face-o să fie înțeleasă.”, nu este sustenabilă, asimilându-se mai mult cu un comentariu doctrinar. Nu este clar cum va fi evaluat sau identificat „punctul de vedere”, care trebuie să devină potrivit normei, o valoare de referință. De asemenea, construcția stilistică „să nu aibă nicio legătură cu particularitățile situației concrete care ar face-o să fie înțeleasă” are o conotație greu de analizat și nu respectă criteriul de accesibilitate a legii.

- prevederea a definit „imprudența” (incluzând elementele neglijenței și încrederii exagerate), dar nu a rezolvat aspectul cel mai important privind indicatorii care să individualizeze semnificația pragului de gravitate al neglijenței. Textul de lege propus nu conferă, de o manieră previzibilă, posibilitatea de a diferenția neglijența redusă de neglijența gravă, limita care să facă diferența. Marja de apreciere este prea largă, generează riscuri de aplicare neuniformă sau chiar de un potențial arbitrar.

Propunem excluderea enunțului „Lipsa de previziune manifestată de procuror trebuie să fie inexplicabilă din punct de vedere a unui profesionist în domeniul dreptului și să nu aibă nicio legătură cu particularitățile situației concrete care ar face-o să fie înțeleasă.” și reformularea definiției de neglijență gravă, cu includerea semnelor care, în mod previzibil, să denote cum se apreciază acest grad prejudiciabil în măsură să subziste abaterii disciplinare.

În context, menționăm că aceeași logică se deduce și din inițiativa autorilor, care în pct.13 din tabelul divergențelor, au invocat că noțiunea de „neglijență gravă” a fost utilizată în locul noțiunii de „imprudență” pentru forma de vinovăție respectivă în cadrul răspunderii disciplinare, deoarece aceasta va fi o *noțiune autonomă, specifică exclusiv răspunderii disciplinare și care va avea unele particularități față de conceptul de „imprudență” din dreptul penal*, generate de faptul că judecătorii/procurorii nu trebuie să fie atrași la răspundere pentru erori admise involuntar.

Totuși, în nota informativă ce însoțește proiectul se menționează că noțiunile de „intenție” și „neglijență gravă” din cadrul procedurii disciplinare au fost definite *similar modului în care sunt definite formele de vinovăție în Codul penal*, fapt care generează o incertitudine.

Respectiv, pledăm pentru varianta noțiunilor autonome, cu condiția ca acestea să fie definite clar, precis și previzibil.

Consiliul Superior al Procurorilor exprimă deschiderea pentru continuarea dialogului interinstituțional în vederea asigurării nivelului calității înalt al cadrului normativ național.

**Președinte al Consiliului
Superior al Procurorilor**

Angela MOTUZOC

Uniunea Avocaților din Republica Moldova

Союз Адвокатов Республики Молдова
Bar Association of the Republic of Moldova

MD-2012, mun. Chișinău, str. București, 46, tel.: 022226152, fax: 022226152
e_mail: uniunea.avocailor.rm@gmail.com, www.uam.md

Nr. UA/343/2020
30.06.2020

Către: Ministerul Justiției al Republicii Moldova
e-mail: secretariat@justice.gov.md

Uniunea Avocaților a examinat, proiectul Hotărârii Guvernului privind aprobarea proiectului Legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative, înaintat cu titlu de inițiativă legislativă, a cărui scop constă în instruirea procedurii regresului în contextul condamnării Republicii Moldova în fața Curții Europene, și în limitele sale de competență, comunică despre lipsa cărorva obiecții și propuneri la documentul nominalizat, susținând aceleași argumente care au fost anterior consemnate în avizul expediat Ministerului Justiției cu nr. UA/198/20 din 01 aprilie 2020.

Cu considerație,

Președintele Uniunii Avocaților din RM,
Emanoil PLOȘNIȚA

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
A REPUBLICII MOLDOVA

THE SUPREME COURT OF JUSTICE
OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA

mun. Chișinău, str. M. Kogălniceanu, nr.70,
Republica Moldova, MD-2009, tel. (+ 373 22) 22
15 47, tel./fax:(+ 373 22) 22 52 27,
e-mail: info@csj.md

Chișinău, M. Kogalniceanu 70 street,
Republic of Moldova, MD-2009, tel. (+373
22) 22 15 47, tel./ fax: (+373 22) 22 52 27,
e-mail: info@csj.md

Nr. 380 din 29.06.2016

Ministerului Justiției al Republicii Moldova

mun. Chișinău, str. 31 august 1989, nr. 82

În urma examinării solicitării cu privire la avizarea proiectului de Lege pentru modificarea unor acte legislative (*instituția regresului în contextul condamnării Republicii Moldova de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului*), Vă aducem la cunoștință că proiectul a fost examinat și, ca rezultat, comunicăm următoarele.

Proiectul de Lege pentru modificarea unor acte legislative (*instituția regresului în contextul condamnării Republicii Moldova de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului*), instituie dreptul de regres al statului împotriva persoanelor responsabile din organele de urmărire penală, procuraturii sau instanței de judecată, în temeiul art. 2007 alin. (1) Cod civil, dacă vinovăția lor este constatată prin sentință judecătorească sau dacă în cadrul unei proceduri disciplinare s-a constatat intenția ori neglijența gravă în acțiunile sau inacțiunile sale.

În conformitate cu art. 19 alin. (3) din Legea cu privire la statutul judecătorului nr. 544 din 20 iulie 1995, judecătorul nu poate fi tras la răspundere pentru opinia sa exprimată în îndeplinirea justiției și pentru hotărârea pronunțată dacă nu va fi stabilită, prin sentință definitivă, vinovăția lui de abuz criminal.

Conform art. 21 alin. (2) din aceeași Lege, anularea sau modificarea hotărârii judecătorești atrage răspundere în condițiile Legii nr. 178 din 25 iulie 2014 cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor dacă judecătorul care a pronunțat-o a încălcat legea intenționat sau ca urmare a unei neglijențe grave.

În hotărârea nr. 23 din 25 iulie 2016, Curtea Constituțională a decelat că instituția de regres în sine nu este contrară principiilor constituționale, atât timp cât prin mecanismul de atragere la răspundere materială sunt respectate garanțiile inerente independenței judecătorilor.

Totodată, Curtea a reiterat că independența judecătorească impune condiția ca judecătorii să fie protejați de influența din partea altor puteri ale statului și ca fiecare

judecător să beneficieze de libertatea profesională în interpretarea legii, în evaluarea faptelor și aprecierea probelor în fiecare caz individual. Prin urmare, deciziile eronate trebuie să poată fi corectate prin intermediul căilor de atac și nu pot avea drept consecință responsabilizarea individuală a judecătorilor. Or, în exercitarea atribuțiilor ce le revin, judecătorii trebuie să beneficieze de libertatea neîngrădită de a soluționa cauzele în mod imparțial, în conformitate cu prevederile legale în vigoare și propriile aprecieri, neafectate de rea-credință. În calitate de excepții, pot servi doar cazurile în care, în procesul de luare a deciziilor, judecătorii au acționat cu rea-voință sau au admis o omisiune gravă. Aceeași opinie este împărtășită și de către Comisia de la Veneția în *Amicus Curiae* din 13 iunie 2016.

În această conjunctură, Curtea Supremă de Justiție consideră că **modificările ce urmează a fi realizate prin proiectul de Lege pentru modificarea unor acte legislative (instituirea regresului în contextul condamnării Republicii Moldova de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului)** și anume prin introducerea art. 21¹ în Legea cu privire la statutul judecătorului nr. 544 din 20 iulie 1995 și modificarea art. 27 alin. (3) din Legea cu privire la Agentul guvernamental nr. 151 din 30 iulie 2015, **sunt contrare principiului preeminenței dreptului**, or la elaborarea acestui act normativ nu au fost respectate normele de tehnică legislativă pentru ca acesta să corespundă exigențelor calității, accesibilitatea și previzibilitatea (a se vedea Hotărârea Curții Constituționale nr. 6 din 19 martie 2019, §39). Asta deoarece, la caz, nu este indicat în mod clar formula de **stabilire a gradului de vinovăție** și corespunzător – proporționalității în cazurile penale și disciplinare. Totodată, cuvântul „**poate**” din art. 27 alin. (3) din Legea cu privire la Agentul guvernamental nr. 151 din 30 iulie 2015, atestă un drept discreționar al Ministerului Justiției care nu este delimitat, și chiar dacă ar face obiectul controlului judiciar din punct de vedere formal, nu trece de testul previzibilității (a se vedea Hotărârea Curții Constituționale nr. 28 din 23 noiembrie 2015, § 61).

La fel, Curtea Supremă de Justiție nu este de acord cu modificările propuse în art. 20 al Legii cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor nr. 178 din 25 iulie 2014 cu completarea alin (3), conform căruia „Sesizările Ministrului Justiției depuse în conformitate cu art. 19 alin. (1) lit. e) nu pot fi considerate vădit neîntemeiate chiar dacă a expirat termenul de prescripție prevăzut la art. 5”, or derogarea de la prevederile art. 5 din Legea cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor nr. 178 din 25 iulie 2014 și stabilirea imprescriptibilității tragerii la răspundere disciplinară contravine prevederilor articolelor 22 și 16 din Constituție (a se vedea similar pct. 77 din Hotărârea Curții Constituționale nr. 14 din 25 iulie 2014).

Totodată, Curtea Supremă de Justiție nu poate să nu punteze că anterior prin hotărârea în cauza Wingrove împotriva Regatului Unit, CEDO a statuat că edictarea unor norme referitoare la termenele exercitării acțiunii disciplinare trebuie să includă și un termen de prescripție al aplicării sancțiunii, în caz contrar norma este lipsită de predictibilitate.

Concomitent, Curtea Supremă de Justiție consideră că modificările propuse în art. 11 alin. (1) al Legii cu privire la Procuratură nr. 3 din 25 februarie 2016 cu completarea lit. g¹) „la sesizarea Ministrului Justiției formulată în conformitate cu prevederile art. 27¹ alin. (3) din Legea nr. 151/2015 cu privire la Agentul guvernamental, verifică dacă la înfăptuirea justiției judecătorul, după caz, procurorul, a admis acțiuni sau inacțiuni care întrunesc elementele constitutive ale unei infracțiuni, ce a atras încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale unei persoane și survenirea uneia dintre consecințele prevăzute la art. 2007 alin. (1) lit. c) din Codul civil al Republicii Moldova nr. 1107/2002” aduce atingere substanței principiului independenței și inviolabilității judecătorului, fiind contrară articolului 116 alin. (1) din Constituție. Or, prin modificarea propusă de către autorul proiectului de lege, se atestă lipsa acordului Consiliul Superior al Magistraturii, în calitate de garant al independenței autorității judecătorești, ceea ce vine în contradicție cu art. 23 din Legea cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii nr. 947 din 19 iulie 1996, precum și cu altele internaționale privind independența judecătorilor.

Cu respect,

Vladimir TIMOFTI
Președinte interimar

CURTEA
DE APEL CHIȘINĂU

2043, mun. Chișinău, str. Teilor 4
www.instante.justice.md; e-mail: cac@justice.md
Tel. (022) 409-209; Fax: (022) 635-355

CHISINAU
COURT OF APPEAL

4 Teilor str., Chișinău 2043
www.instante.justice.md; e-mail: cac@justice.md
Tel. (022) 409-209; Fax: (022) 635-355

4-3578-1040 № 30.06.2020

▼ Ministerul Justiției
al Republicii Moldova

Cu referire la scrisoarea Ministerului Justiției nr. 03/2779 din 24.03.2020, privind prezentarea sugestiilor, asupra proiectului *Legii pentru modificarea unor acte normative (instituirea regresului în contextul condamnării R. Moldova în fața Curții Europene)*, Curtea de Apel Chișinău comunică că respinge integral proiectul prezentat spre avizare, deoarece considerăm că modificările propuse creează premise directe de periclitatea independenței sistemului judecătoresc, deoarece atragerea la răspundere materială a judecătorilor pentru deciziile pronunțate, este un pericol remarcat la nivel european de către Consiliul Consultativ al Judecătorilor Europeni, care subliniază, că răspunderea unui judecător nu ar trebui definită în aceiași termeni ca cea a membrilor altor profesii publice (pct. 62 din Opinia nr. 10 a CCJE cu privire la Rolul Consiliilor Judiciare).

Curtea de Apel Chișinău consideră că atragerea la răspundere materială a judecătorilor pentru deciziile pronunțate, nu este în spiritul art. 6 din Constituție și creează premise pentru acțiuni arbitrare și pasibile să diminueze independența judecătorilor, fapt ce ar avea un impact catastrofal asupra independenței puterii judecătorești.

Cu stimă,

Președintele interimar
al Curții de Apel Chișinău

Lidia Bulgac

27 iunie 2020/ nr. 01.1/517

Direcția elaborare acte normative

victor.stratu@justice.gov.md

Cu referire la prezentarea opiniei în raport cu Proiectul Hotărîrii Guvernului privind aprobarea Proiectului Legii pentru modificarea unor acte normative (instituția regresului în contextul condamnării R. Moldova în fața Curții Europene) comunicăm următoarele.

Prin prisma prevederilor art. 19 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 178/2014 cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor, Ministrul Justiției, în calitate de membru al Consiliului Superior al Magistraturii este în drept de a sesiza Inspecția judiciară privind faptele judecătorilor care pot constitui abateri disciplinare.

Potrivit Proiectului vizat se propune completarea cu lit. (e) art. 19 din legea precitată, prin care prerogativa sesizării Inspecției judiciare ar reveni Ministerului Justiției la notificarea Agentului guvernamental, în cazul cînd se solicită constatarea abaterii disciplinare prevăzute la art. 4 alin. (1) lit. b) cu privire la acțiunile sau inacțiunile judecătorului care au dus la una din consecințele prevăzute la art. 2007 alin. (1) lit. c) din Codul civil al Republicii Moldova nr. 1107/2002”.

Astfel, menționăm că aceste norme aparent crează o confuzie (o parte de sesizări sunt din numele ministrului, alta - din partea Ministerului Justiției, care la fel este reprezentat de Ministru) privind subiecții cu drept de sesizare.

Director /semnat electronic

Digitally signed by Palanciuc Victoria
Date: 2020.06.27 14:08:56 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Victoria Palanciuc

Procuratura Republicii Moldova

Republica Moldova, MD-2001, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, 73,
tel. (+373) 22-828-373, fax (+373) 21-828-175, e-mail: prac-gen@procuraturamr.md

30.06.2020 nr.26-1d/20-279
La nr.03/4640 din 25.06.2020

Ministerul Justiției

Procuratura Generală a examinat varianta definitivă a proiectului *Legii pentru modificarea unor acte legislative (instituția regresului în contextul condamnării Republicii Moldova în fața Curții Europene)*, remis pentru avizare.

Urmare a analizei efectuate, ținem să remarcăm faptul că, la avizarea proiectului inițial, Procuratura Generală a indicat faptul că, dreptul Ministerului Justiției de a intenta acțiunea de regres față de judecători și procurori doar în baza unei hotărâri în procedură disciplinară, prin care s-a constatat intenția ori neglijența gravă ce a dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanelor fizice sau juridice, garantate de Constituția Republicii Moldova și de tratatele internaționale privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte, poate aduce atingere dispozițiilor articolelor 6 și 116 alin. (1) și (6) din Constituție și, în consecință, afectează independența întregului sistem judecătoresc.

Curtea Constituțională în Hotărârea nr. 23 din 25 iulie 2016, a indicat faptul că *„judecătorii beneficiază de imunitate funcțională prin limitarea răspunderii lor la faptul existenței unui abuz criminal și, de asemenea, prin necesitatea de a stabili vinovăția persoanei printr-o sentință judecătorească”* (par.97).

Astfel, acțiunea în regres urmează să se bazeze pe o sentință pronunțată în cadrul unei proceduri judiciare separate la nivel național, prin care se constată că judecătorul/procurorul a comis sau a admis, intenționat sau din neglijență gravă, acțiuni sau inacțiuni care au determinat ori au contribuit semnificativ la încălcarea prevederilor *Convenției europene pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale*, care a fost constatată printr-o hotărâre a Curții Europene. Curtea Constituțională a indicat că *„judecătorii nu pot fi constrânși să-și exercite atribuțiile sub amenințarea unei sancțiuni, fapt care poate influența în mod nefavorabil hotărârile ce urmează a fi adoptate. Or, în exercitarea atribuțiilor ce le revin, judecătorii trebuie să beneficieze de libertatea neîngrădită de a soluționa cauzele în mod imparțial, în conformitate cu prevederile legale în vigoare și propriile aprecieri, nefectate de rea-credință. Din aceste raționamente, aprecierile judecătorului care au determinat adoptarea unei hotărâri într-o anumită cauză, hotărâre judecătorească care a fost anulată sau modificată, nu poate servi în calitate de temelie determinantă pentru sancționarea materială a judecătorului”*.

Pornind de la premisele enunțate, intervenim cu următoarele propuneri:

1) **Articolul I – Legea nr.544/1995 cu privire la statutul judecătorului**, la art.19 alin.(3) de exclus sintagma „sau în cadrul unei proceduri disciplinare s-a constatat intenția ori neglijența gravă în acțiunile sau inacțiunile sale;

2) **Articolul II** -- *Codul Civil* la art.2024 alin.(2) urmează a fi exclusă sintagma „sau dacă în cadrul unei proceduri disciplinare s-a constatat intenția ori neglijența gravă în acțiunile sau inacțiunile sale”.

3) **Articolul IV** -- *Legea nr.151/2015 cu privire la Agentul Guvernamental*, la art.27¹ alin.(1) urmează a fi exclusă sintagma „sau dacă în cadrul unei proceduri disciplinare s-a constatat intenția ori neglijența gravă în acțiunile sau inacțiunile sale”; La alin.(2) urmează a fi exclusă sintagma „sau disciplinar”, iar la alin.(4) de exclusă sintagma „sau dacă în cadrul unei proceduri disciplinare s-a constatat intenția ori neglijența gravă în acțiunile sau inacțiunile acestora”.

4) **Articolul V** -- *Legea nr.3/2016 cu privire la procuratură*, la art.53 alin.(3) urmează a fi exclusă sintagma „sau dacă în cadrul unei proceduri disciplinare s-a constatat intenția ori neglijența gravă în acțiunile sau inacțiunile sale care au dus la una din consecințele prevăzute la art. 2007 alin.(1) lit. c) din Codul civil al Republicii Moldova nr. 1107/2002”.

Ținând cont de concluziile Curții Constituționale reflectate în *Hotărârea nr.23 din 25.07.2016*, considerăm că punerea în mișcare a acțiunii de regres împotriva judecătorului/procurorului este justificată și proporțională doar în rezultatul constatării, de către o autoritate judiciară independentă în cadrul unui proces echitabil, a faptului că acesta a acționat cu rea-credință la emiterea hotărârii prin care a fost adusă atingere drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Procedurile desfășurate în fața Colegiului disciplinar și hotărârile emise de acest organ comportă un caracter administrativ, nefiind astfel asigurate rigorile procesului judiciar echitabil și dreptul persoanei, împotriva căreia urmează să fie pusă în aplicare acțiunea în regres, de a fi judecată de un magistrat independent.

Cu respect,

Procuror-șef al Direcției politici,
reformă și protecția intereselor societății
a Procuraturii Generale

Alexandru NICHITA